

# STAATSBLAD VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

V 3.0

## **237 Besluit** van 23 mei 1953 houdende vaststelling van een nieuwe Gevangenismaatregel

Wij Juliana, bij de gratie Gods, koningin der Nederlanden, prinses van Oranje Nassau enzovoort, enzovoort, enzovoort.,

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 19 december 1952  
nummer 2192, 6e afdeling;

Overwegende, dat het noodzakelijk is ter uitvoering van het bepaalde in de artikelen 22, m32 en 37j van het Wetboek van Strafrecht, op de grondslagen, neergelegd in de Beginselwet gevangeniswezen, een nieuwe gevangenismaatregel vast te stellen;

De Raad van State gehoord (advies van 13 januari 1953, no. 56);

Gezien het nader rapport van Onze vernoemde Minister van 19 Mei 1953, no. 2045, 6e Afdeling;

Hebben goed gevonden en verstaan;

## TITEL 1 Algemene bepalingen

Artikel 1. dit besluit heeft betrekking op de navolgende gestichten: de huizen van bewaring, gevangenis, rijkswerkinrichtingen en rijksasyls voor psychopaten.

Artikel 2. voor de toepassing van dit besluit worden verstaan onder:

- *Onze minister*: onze Minister van Justitie
- *Centrale Raad*: de Centrale Raad van Advies voor het gevangeniswezen, de Psychophatenzorg en de Reclassering;

- *Gedetineerden*: de personen ingesloten in de huizen van bewaring, gevangenissen, rijkswerkinrichtingen en rijksasyls voor psychopaten.
- *Gevangenen*: de personen ingesloten in de gevangenissen;
- *Verpleegden*: de personen opgenomen in de rijkswerkinrichtingen op rijksasyls voor psychopaten.

## TITEL II

### Beheer en toezicht

#### Afdeling I

##### *De directeur*

#### Artikel 3.

1. het beheer van elk gesticht berust bij de directeur.
2. Over meer gestichten tezamen kan een hoofddirecteur worden aangesteld. De hoofddirecteur is belast met de coördinatie van het beheer van de onder zijn hoofddirectie gestelde gestichten. Zijn taak wordt in elk afzonderlijk geval door Onze Minister nader bepaald.
3. Het beheer van een rijksasyl voor psychopaten berust bij de geneesheer-directeur, op wie het in dit besluit omtrent de directeur bepaalde mede van toepassing is.

#### Artikel 4.

1. De directeur is verantwoordelijk voor de regelmatige gang der werkzaamheden in het gesticht. Bij de uitoefening van zijn taak is hij gebonden aan de grenzen, hem door Onze Minister al dan niet bij huishoudelijk reglement gesteld.
2. De directeur brengt jaarlijks vóór 1 Maart aan Onze Minister verslag over zijn werkzaamheden in het afgelopen jaar uit.

#### Artikel 5.

Bij afwezigheid wordt de directeur vervangen door een adjunct-directeur of bij onstentenis van deze door een door onze minister aan te wijzen ambtenaar.

Artikel 6. De directeur verlaat het gesticht niet zonder voor zijn vervanging te hebben zorg gedragen.

Artikel 7. Bij het gesticht aangestelde ambtenaren komen de bevelen van de directeur stipt na.

## AFDELING II

### *De commissie van toezicht*

Artikel 8. Bij iedere gesticht is een commissie van toezicht, waarvan de leden door onze minister, gehoord de sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad, en voorzover betreft de rijksasyls voor psychopaten de sectie psychopatenzorg van die Raad, voor de tijd van 5 jaren worden benoemd.

Artikel 9.

1. De commissie van toezicht bestaat uit ten minste drie en ten hoogste acht leden van wie één door Onze Minister als voorzitter wordt aangewezen.
2. De commissie wijst uit haar midden een secretaris aan.

Artikel 10. de commissie van toezicht heeft op taak:

- a. toezicht te houden op alle aangelegenheden die het gesticht betreffen in het bijzonder op de behandeling van de gedetineerden en de naleving van de voorschriften;
- b. aan Onze Minister en aan de Centrale Raad advies uit te brengen omtrent aangelegenheden het gesticht betreffende, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek ;
- c. Haar mening aan de directeur te doen kennen en hem suggesties te doen.

Artikel 11.

1. De commissie van Toezicht en haar leden hebben te allen tijden toegang tot alle plaatsen in het gesticht en tot alle plaatsen waar gedetineerden verblijven.
2. Zij ontvangen van de directeur en van de overige ambtenaren alle door hem gewenste inlichtingen en hebben het recht alle op het gesticht betrekking hebbende boeken en bescheiden in te zien.
3. De directeur brengt alle voor de uitoefening van de taak der commissie belangrijke feiten en omstandigheden ter kennis van de commissie.

#### Artikel 12.

1. De commissie van toezicht stelt zich door Persoonlijk contact met de gedetineerden regelmatig op de hoogte van de onder hen levende wensen en gevoelens.
2. De gedetineerden kunnen zich, onverminderd de beperkingen bedoeld in artikel 132 ongecensureerd schriftelijk tot de commissie wenden. De directeur wordt, tenzij de commissie zulks niet gewenst oordeelt, achteraf in de gelegenheid gesteld van de inhoud van brieven van gedetineerden kennis te nemen.

#### Artikel 13.

1. De commissie van toezicht vergaderd, zo mogelijk, eenmaal in de maand.
2. Onze Minister is bevoegd de vergaderingen der commissie door een door hem aan te wijzen ambtenaar van zijn Ministerie te doen bijwonen.
3. De directeur woont De vergaderingen der commissie bij. Hij brengt op iedere vergadering een algemeen verslag uit over hetgeen sedert de vorige vergadering in het gesticht is geschied.
4. De commissie kan in bijzondere gevallen besluiten buiten tegenwoordigheid van de directeur te vergaderen.

#### artikel 14.

1. De commissie van toezicht brengt jaarlijks vóór 1 Maart aan Onze Minister verslag over haar werkzaamheden uit.
2. De commissie brengt overigens zo vaak zij dit gewenst acht aangelegenheden betreffende het gesticht ter kennis van Onze Minister.

Artikel 15. De kosten der commissie worden door het Rijk gedragen.

### AFDELING 3

#### *De gestichtsraad*

#### Artikel 16.

1. In elk gesticht is een gestichtsraad.
2. De gestichtsraad bestaat uit:
  - a. de directeur, voorzitter;
  - b. de ambtenaar, die de directeur bij afwezigheid vervangt, dan wel een andere daartoe door Onze Minister aan te wijzen

- ambtenaar, plaatsvervangend voorzitter;
  - c. de leider van de arbeid;
  - d. de sociaal ambtenaar;
  - e. de ambtenaar, die onder de directeur met de leiding van de bewaking is belast;
  - f. de aan het gesticht verbonden geestelijke verzorgers, geneesheren en onderwijzers.
3. De directeur doet desgeraden andere ambtenaren vergaderingen geheel of gedeeltelijk bijwonen, waarin gedetineerden besproken worden, met wie zij in het bijzonder in aanraking komen.
  4. De directeur wijst een van de ambtenaren van het gesticht als secretaris van de raad aan.

Artikel 17. De leden van de gestichtsraad zijn, behoudens verlof van de directeur, tot bijwonen van de vergaderingen verplicht.

Artikel 18. De gestichtsraad vergadert ten minste eenmaal in de maand en voorts zo vaak de directeur dit noodzakelijk acht.

Artikel 19. De gestichtsraad adviseert de directeur omtrent:

- a. het voor iedere binnengekomen gedetineerde op te stellen behandelingsschema;
- b. voorstellen tot overplaatsing van de ene gevangenis naar die andere anders dan op medische gronden;
- c. voorstellen tot onderbreking van de straf en tot tijdelijk verlaten van het gesticht;
- d. het toekennen van individuele voorrechten;
- e. bevordering tot een andere klasse,
- f. de gevallen, waarin het huishoudelijk reglement het inwinnen van het advies van de raad voorschrijft of de directeur zulk een advies wenselijk acht.

Artikel 20.

1. De gestichtsraad adviseert de directeur voorts vóór het opmaken van een voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling of van een bericht, dat niet of nog niet tot voorwaardelijke invrijheidstelling ware over te gaan.
2. Indien de directeur bij het opmaken van zijn voorstel of bericht aan Onze Minister afwijkt van het advies van de gestichtsraad wordt dit advies bij het voorstel of bericht ter kennis vóór het opmaken van een voorstel tot

voorwaardelijke invrijheidstelling of van een bericht, dat niet of nog niet tot voorwaardelijke invrijheidstelling ware over te gaan.

## TITEL III

### Regiem

#### AFDELING 1

##### *Algemene bepalingen*

Artikel 21. De gedetineerden worden in algehele gemeenschap, in beperkte gemeenschap of in afzondering geplaatst.

Artikel 22.

1. De gedetineerden, die in algehele gemeenschap zijn geplaatst, worden gedurende de nacht zoveel mogelijk afgezonderd. Overigens verblijven zij tezamen, ook in hun vrije uren en gedurende de maaltijden.
2. De algehele gemeenschap wordt toegepast:
  - a. in de rijkswerkinrichtingen;
  - b. in de daartoe door Onze Minister aangewezen afdelingen van de rijksasyls voor psychopathen;
  - c. in de huizen van bewaring ten aanzien van de tot hechtenis en tot militaire detentie veroordeelden;
  - d. in de door Onze Minister aangewezen gevangenissen, met dien verstande dat in deze gevangenissen de gevangenen gedurende een observatie-periode van ten hoogste twee maanden in beperkte gemeenschap of in afzondering kunnen worden geplaatst.
3. Onze Minister kan bepalen, dat slechts een bepaalde groep of klasse in een gevangenis in algehele gemeenschap zal den in beperkte gemeenschap of in afzondering kunnen worden geplaatst.

Artikel 23.

1. De beperkte gemeenschap bestaat, al dan De beperkte gemeenschap bestaat, al dan niet geheel of gedeeltelijk onderling gecombineerd, uit:
  - a. gemeenschappelijke arbeid;
  - b. gemeenschappelijk onderwijs;

- c. gemeenschappelijke godsdienstoefeningen en gemeenschappelijk godsdienstonderwijs;
  - d. gemeenschappelijke lichaams oefeningen en sport,
  - e. gemeenschappelijke lezingen en voordrachten;
  - f. gemeenschappelijke uitvoeringen;
  - g. gemeenschappelijke recreatie;
  - h. gemeenschappelijke beweging in de open lucht;
  - i. gemeenschappelijke maaltijden.
- 2. Gedurende de niet voor gemeenschap bestemde tijd verblijven de gedetineerden afgezonderd.
- 3. Het huishoudelijk reglement bepaalt, in welke mate in ieder gesticht de gemeenschap zal worden toegepast.
- 4. De beperkte gemeenschap wordt toegepast:
  - a. in de door Onze Minister aangewezen gevangenissen;
  - b. in de door Onze Minister aangewezen afdelingen van de rijksasyls voor psychopathen;
  - c. in de huizen van bewaring ten aanzien van die in verzekering of in voorlopige hechtenis gestelden met betrekking tot wie bij de in de artikelen 222 en 225 van de Invoeringswet Strafvordering aangewezen autoriteiten tegen toepassing van beperkte gemeenschap geen bezwaar bestaat, en die uit anderen hoofde daarvoor geschikt zijn.

#### Artikel 24.

- 1. De afzondering wordt ten uitvoer gebracht door opsluiting in een cel. De inrichting van de tot afzondering bestemde cellen wordt door Onze Minister vastgesteld.
- 2. Afzondering wordt toegepast:
  - a. in de door Onze Minister aangewezen gevangenissen;
  - b. in de huizen van bewaring ten aanzien van die in verzekering en in voorlopige hechtenis gestelden, die niet krachtens het bepaalde in artikel 23, vierde lid sub e, voor plaatsing in beperkte gemeenschap in aanmerking komen, en ten aanzien van de gedetineerden, die hechtenis of militaire detentie ondergaan, en die verzocht hebben in afzondering te worden geplaatst.
- 3. In de overige gestichten kan een gedetineerde slechts in afzondering worden geplaatst in de volgende gevallen:
  - a. bij toepassing van de disciplinaire straf van plaatsing in een strafcel;

- b. gedurende een bij het huishoudelijk reglement te bepalen observatieperiode van ten hoogste twee maanden na binnenkomst van de gedetineerde in een gesticht;
- c. op eigen verzoek;
- d. indien zulks ter wille van de rust in het gesticht of van de gedetineerden of om andere reden noodzakelijk is voor een korte periode, een maand niet te boven gaande; deze termijn kan met toestemming van Onze Minister worden verlengd; in dat geval staat de gedetineerde beroep open op de sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad op de voet van het bepaalde in afdeling 4 van Titel IV;
- e. in afwachting van een beslissing tot overplaatsing.

Artikel 25. Een uittreksel uit het huishoudelijk reglement, voorzover dit de verplichtingen van de gedetineerden betreft, is in ieder verblijf van gedetineerden aanwezig. De gedetineerden worden hierop opmerkzaam gemaakt. Voorzoveel nodig wordt dit uittreksel voorgelezen.

Artikel 26. Het huishoudelijk reglement kan bepalen, dat aan gedetineerden, die daarvoor in verband met hun persoonlijkheid en hun gedrag in aanmerking komen, in afwijking van het gewone regiem individuele voorrechten kunnen worden verleend.

Artikel 27.

1. Het huishoudelijk reglement kan bepalen, dat het regiem in het gesticht progressief zal zijn in die zin, dat de gedetineerden achtereenvolgens verschillende klassen doorlopen, die steeds een hogere mate van gemeenschap en een groter vertrouwen bieden.
2. Het huishoudelijk reglement kan bepalen, dat de gedetineerden in een gesticht op grond van hun persoonlijkheid in groepen kunnen worden ingedeeld.

Artikel 28. De gedetineerden zijn te allen tijde verplicht de bevelen op te volgen hun door of namens de directeur gegeven.

Artikel 29. De directeur kan de gedetineerden aan hun kleding en aan den lijve op door het huishoudelijk reglement verboden voorwerpen doen onderzoeken.

Artikel 30. Het huishoudelijk reglement bepaalt de algemene dagindeling voor de gedetineerden.

Artikel 31.

1. Indien de moeder wordt gedetineerd, kan het kind, dat niet van haar kan worden gescheiden, mede in het gesticht worden opgenomen.
2. Het verblijf van dit kind, alsook van het kind, dat in het gesticht wordt geboren, wordt beëindigd, zodra het de zorg van de moeder kan ontberen.
3. Voorzover de gedetineerde niet zelf in de behoeften van het met haar in het gesticht verblijvende kind kan voorzien, geschiedt zulks van rijkswege.

Artikel 32.

1. Bij het bezoeken van een afdeling voor vrouwen wordt een mannelijk ambtenaar steeds door een vrouwelijke ambtenaar vergezeld.
2. Dit geldt niet voor de directeur of zijn vervanger, de geneesheer en de geestelijke verzorgers.
3. De sociaal ambtenaar en de onderwijzer kunnen met toestemming van de directeur een afdeling voor vrouwen zonder geleide van een vrouwelijke ambtenaar bezoeken.

Artikel 33. De gedetineerde wordt bij ontslag, voorzover het niet mogelijk of wenselijk is, dat zijn reis uit zijn uitgaanskas of uit zijn eigen geld wordt bestreden, reisgeld of reisgelegenheid verstrekt volgens door Onze Minister te stellen regelen.

## AFDELING 2

### *Materiële verzorging*

Artikel 34.

1. De voeding der gedetineerden wordt door Onze Minister geregeld.
2. De behandelende geneesheer kan voor bepaalde gedetineerden om gezondheidsredenen, met inachtneming van het strikt noodzakelijke, afwijkingen van de gewone voeding voorschrijven.

Artikel 35.

1. Aan de gedetineerden worden, naar regelen bij huishoudelijk reglement te stellen, tegen betaling kantineartikelen verstrekt.
2. De behandelende geneesheer kan bepaalde gedetineerden om gezondheidsredenen het gebruik der kantine geheel of gedeeltelijk verbieden.

#### Artikel 36.

1. De verpleegden in de rijkswerkinrichtingen en de rijksasyls voor psychopathen alsmede de tot gevangenisstraf veroordeelden worden van rijkswege gekleed.
2. De overige gedetineerden worden van rijkswege gekleed, indien de directeur van oordeel is, dat zij daaraan behoefte hebben.
3. Onze Minister stelt voor de rijkskleding voorschriften vast.
4. De eigen kleren der gedetineerden, waarvan het gebruik hun niet wordt toegestaan, kunnen volgens hun wens en bij minderjarigen volgens de wens van hun ouders of voogden:
  - a. voorzover mogelijk, in het gesticht worden bewaard;
  - b. naar hun betrekkingen worden opgezonden;
  - c. te hunnen bate worden verkocht.

#### Artikel 37.

1. Het haar van de mannelijke gedetineerden wordt op geregelde tijden geknipt. Zij dragen normaal geknipt haar naar verkiezing.
2. De mannelijke onveroordeelden deelden en de verpleegden in een rijkswerkinrichting kunnen een snor en een baard dragen. De overige gedetineerden dragen slechts een snor en een baard met toestemming van de directeur.
3. De behandelende geneesheer kan om gezondheidsredenen van deze regels afwijkende voorschriften geven.
4. Aan het haar van de vrouwelijke gedetineerden wordt de nodige zorg besteed.

#### Artikel 38.

1. Op de lichamelijke reinheid van de gedetineerden wordt nauwkeurig toegezien.
2. Zij nemen tenminste een keer per week een bad of een douche.
3. De behandelende geneesheer kan om gezondheidsredenen van deze regels afwijkende voorschriften geven.

Artikel 39. Het lijfgoed van de gedetineerden wordt tenminste eenmaal per week verschoond.

Artikel 40. De gedetineerden zijn verplicht hun verblijf en hetgeen zich daarin bevindt schoon en ordelijk te houden.

Artikel 41. De gedetineerden, die niet reeds op andere wijze in de buitenlucht vertoeven, nemen dagelijks, indien het weer het toelaat, tenminste een keer een half uur beweging in de open lucht.

Artikel 42.

1. Voorzover enigszins mogelijk nemen de gedetineerden, die krachtens hun leeftijd en gezondheidstoestand daarvoor in aanmerking komen, twee keer per week gedurende tenminste een half uur deel aan lichamelijke oefeningen.
2. De onveroordeelden zijn evenwel niet tot deelneming verplicht.

Artikel 43. Het is de gedetineerden toegestaan te roken, voorzover daartoe bij het huishoudelijk reglement of door of namens de directeur verlof wordt verleend.

## AFDELING 3

### *Geneeskundige verzorging*

Artikel 44. Aan elk gesticht zijn één of meer geneesheren verbonden.

Artikel 45.

1. Bij inkomst van een gedetineerde stellen de geneesheren zich zo spoedig mogelijk van zijn lichamelijke en geestelijke toestand op de hoogte. Zij geven daarbij tevens een voorlopige beoordeling omtrent zijn geschiktheid om zware, normale of lichte arbeid te verrichten en om deel te nemen aan de lichamelijke oefeningen.
2. De lichamelijke en geestelijke toestand wordt verder, ook indien de gedetineerde geen klachten uit, met regelmatige tussenpozen gecontroleerd.

Artikel 46. Volgens door Onze Minister te stellen regelen kunnen niet aan het gesticht verbonden geneeskundigen in consult worden geroepen en kan de behandeling van bepaalde gedetineerden aan specialisten worden toevertrouwd.

Artikel 47. In geval van krankzinnigheid of van ernstige of besmettelijke ziekte kan een gedetineerde, met machtiging of goedkeuring van Onze Minister,

tijdelijk op 's Rijks kosten naar een krankzinnigengesticht of andere ziekeninrichting worden overgebracht.

Artikel 48. De geneesheren controleren met regelmatige tussenpozen de hygiënische toestand in het gesticht.

## AFDELING 4

### *Arbeid en arbeidslonen*

Artikel 49.

1. De gedetineerden zijn gehouden de hun opgedragen arbeid zowel in als buiten het gesticht naar behoren te verrichten.
2. De onveroordeelden zijn evenwel tot geen arbeid verplicht Artikel 50. Er wordt naar gestreefd, de arbeidsprestaties der gedetineerden gelijk te doen zijn aan die het vrije bedrijf.

Artikel 50. Er wordt naar gestreefd, de arbeidsprestaties der gedetineerden gelijk te doen zijn aan die in het vrije bedrijf.

Artikel 51. De arbeid wordt zoveel mogelijk dienstbaar gemaakt aan ontwikkeling van de vak bekwaamheid.

Artikel 52. De krachtens de dagindeling vastgestelde arbeidstijden worden niet dan met toestemming van de directeur onderbroken.

Artikel 53. Tot behoud of bevordering van militaire geschiktheid kan aan militairen, veroordeeld wegens een in het Wetboek van Militair Strafrecht omschreven misdrijf zonder ontslag uit de militaire dienst, bijzondere militaire arbeid, daaronder begrepen militaire oefeningen, worden opgedragen.

Artikel 54. De arbeid voor 's Rijks dienst geschiedt in hoofdzaak volgens het jaarlijks op te stellen plan van arbeid.

Artikel 55.

1. Onze Minister geeft regelen omtrent de arbeid voor anderen dan het Rijk.
2. Voor de arbeid voor andere openbare diensten dan die van het Rijk en voor particulieren wordt dezelfde of overeenkomstige geldelijke vergoeding als door het vrije bedrijf in rekening gebracht.

#### Artikel 56.

1. Door Onze Minister wordt het aan de gedetineerden toe te kennen arbeidsloon vastgesteld.
2. Het toegekende arbeidsloon wordt het eigendom van de gedetineerde.
3. Het is voor de helft zakgeld, voor de helft uitgaanskas. De prestatietoelagen zijn geheel zakgeld.
4. In het huishoudelijk reglement kan worden bepaald, dat van het verdiende arbeidsloon, prestatietoelagen niet inbegrepen, minder dan de helft doch tenminste één vijfde gedeelte uitgaanskas is.
5. In het huishoudelijk reglement kan worden bepaald, dat ten hoogste een derde gedeelte van het zakgeld in een van rijkswege te beheren kantinekas kan worden gestort, waaruit ten behoeve van de gezamenlijke gedetineerden versnaperingen en ontspanning kunnen worden bekostigd.
6. Zakgeld en uitgaanskas blijven onder berusting van de directeur.

#### Artikel 57.

1. Het loon van onveroordeelden en veroordeelden tot hechtenis en tot militaire detentie is geheel zakgeld.
2. Het krachtens artikel tot uitgaanskas bestemde gedeelte van het arbeidsloon van hen die levenslange gevangenisstraf ondergaan, wordt op een afzonderlijke rekening geboekt. Deze bedragen worden slechts hun eigendom, indien de levenslange gevangenisstraf tot een tijdelijke wordt verminderd.

Artikel 58. Voor militaire oefeningen wordt geen arbeidsloon toegekend.

#### Artikel 59.

1. Over het zakgeld kan de gedetineerde reeds gedurende zijn straftijd voor zijn kantine of, met toestemming van de directeur, voor andere doeleinden beschikken.
2. Het gedeelte van het zakgeld, waarover de gedetineerde niet beschikte, wordt bij ontslag bij de uitgaanskas geboekt.
3. Hetgeen in de kantinekas is gestort wordt bij ontslag niet teruggegeven.

#### Artikel 60.

1. De uitgaanskas wordt bewaard tot een voorwaardelijk of onvoorwaardelijk ontslag van de gedetineerde. Onze Minister geeft voorschriften omtrent de wijze, waarop de in de uitgaanskas gestorte gelden worden beheerd.
2. Bij het ontslag wordt de uitgaanskas, voorzover niet verminderd met reisgeld, hetzij aan de gedetineerde medegegeven, hetzij, indien dit in het belang van zijn reclassering of anderszins wenselijk is, geheel of gedeeltelijk, overeenkomstig door Onze Minister te stellen regelen, overgemaakt aan een autoriteit, in stelling of persoon, teneinde door deze ineens of in termijnen aan de gedetineerde te worden uitgekeerd.
3. In geval van voorwaardelijk ontslag kan Onze Minister bepalen, dat de uitgaanskas geheel of gedeeltelijk eerst na het onherroepelijk worden van het ontslag zal worden uitgekeerd.
4. In bijzondere gevallen kan Onze Minister toestaan, dat een gedetineerde tijdens zijn straftijd over zijn uitgaanskas of over een gedeelte daarvan beschikt.

#### Artikel 61.

1. Moedwillig of door achteloosheid door de gedetineerde tijdens de detentie aan het Rijk toegebrachte schade kan zowel op de uitgaanskas als op het overige gedeelte van het arbeidsloon worden verhaald.
2. Verhaal kan ook plaatsvinden op de gezamenlijke gebruikers van een voorwerp of vertrek. Dit verhaal kan slechts op twee derde gedeelte van het niet voor storting in een kantinekas bestemde zakgeld geschieden.

Artikel 62. Kosten door het Rijk betaald als gevolg van een door een gedetineerde zichzelf moedwillig toegebracht lichamelijk letsel kunnen op de uitgaanskas en op het zakgeld worden verhaald.

## AFDELING 5

### *Geestelijke verzorging*

#### Artikel 63.

1. Aan ieder gesticht zijn een of meer geestelijke verzorgers van protestantse, rooms-katholieke en israëlitische gezindte verbonden, benevens, indien wenselijk, een of meer plaatsvervangers.
2. Op de protestantse en rooms-katholieke geestelijke verzorging wordt toezicht uitgeoefend onderscheidenlijk door de hoofdpredikant en de hoofdaalmoezenier bij de inrichtingen van Justitie.

#### Artikel 64.

1. De geestelijke verzorgers worden door Onze Minister benoemd op voordracht van het door de kerken aangewezen orgaan.
2. Verzetten de eisen van de gezindte zich tegen benoeming door de wereldlijke overheid, dan geschiedt deze door de kerkelijke overheid of door het kerkbestuur, doch wordt de benoemde niet zonder voorafgaande toestemming van Onze Minister toegang tot het gesticht verleend.

Artikel 65. De aan het gesticht verbonden geestelijke verzorgers kunnen zich, behoudens afwijzing door de betrokken gedetineerden, ook in verbinding stellen met die gedetineerden, wier geestelijke verzorging niet aan hen is opgedragen, doch alleen met toestemming van de directeur, die, indien de geestelijke verzorging van de gedetineerde aan een ander is opgedragen, te voren het advies van deze laatste inwint.

Artikel 66. Aan de geestelijke verzorgers van andere gezindten dan waarvan een geestelijk verzorger aan het gesticht verbonden is, wordt, binnen de grenzen door de noodzakelijkheid van orde in het gesticht te stellen, gelegenheid gegeven tot het behartigen van de geestelijke belangen van de tot hun gezindte behorende gedetineerden, die zulks verzoeken.

#### Artikel 67.

1. Vertegenwoordigers van genootschappen op geestelijke grondslag kunnen door Onze Minister, binnen de grenzen door de noodzakelijkheid van orde in het gesticht te stellen, worden toegelaten tot het behartigen van de geestelijke belangen van de tot hun genootschap behorende gedetineerden.
2. Vertegenwoordigers van genootschappen op geestelijke grondslag, die zijn toegelaten op de voet van het eerste lid, kunnen binnen dezelfde grenzen tevens op verzoek van andere gedetineerden, die geestelijke verzorging van de zijde van enige godsdienstige gezindte afwijzen, met deze in verbinding treden, doch alleen met toestemming van de directeur.
3. De op de voet van het eerste lid toegelaten vertegenwoordigers van genootschappen op geestelijke grondslag onthouden zich van anti-godsdienstig of anti-kerkelijk optreden.

Artikel 68. Met wens, welke betreffende minderjarige gedetineerden door degenen, die het gezag in de zin van artikel 353 van het Burgerlijk Wetboek over hen uitoefenen, omtrent de geestelijke verzorging worden kenbaar

gemaakt, en met het weloverwogen oordeel van de gedetineerden zelf dienaangaande, wordt zoveel mogelijk rekening gehouden.

#### Artikel 69.

1. Op hun erkende godsdienstige kerk- en feestdagen — voor de christelijke gezindten Zondagen, voor de overige gezindten gelijksoortige dagen daaronder begrepen — worden voor de gedetineerden, die tot godsdienstige gezindten behoren, voorzover enigszins mogelijk, godsdienstoefeningen gehouden.
2. Tijdens de uren, waarop de godsdienstoefeningen worden gehouden, wordt als regel geen gelegenheid tot ontspanning gegeven.

#### Artikel 70.

1. Bij binnenkomst in een gesticht geven de gedetineerden op, of zij tot een godsdienstige gezindte behoren en zo ja, tot welke.
2. Ten aanzien van minderjarige gedetineerden is de opgave van ouders of voogden in de regel beslissend, indien deze van de opgave van de minderjarige afwijkt.

#### Artikel 71.

1. De gedetineerden, die opgeven tot een godsdienstige gezindte te behoren, verklaren, of zij de voor die gezindte te houden godsdienstoefeningen wensen bij te wonen. Indien zij dit wensen, zijn zij gedurende zes maanden tot bijwoning verplicht.
2. De gedetineerden, die verklaard hebben de voor hun gezindte te houden godsdienstoefeningen niet te willen bijwonen, kunnen deze verklaring te allen tijde intrekken. Wordt zij ingetrokken, dan begint de in lid het eerste bedoelde termijn van dienstige gezindte te behoren, verklaren, of zij de voor die gezindte te houden godsdienstoefeningen wensen bij te wonen. Indien zij dit wensen, zijn zij gedurende zes maanden tot bijwoning verplicht.

#### Artikel 72.

1. Indien het huishoudelijk reglement bepaalt, dat de gedetineerden verplicht zullen zijn gedurende de eerste twee maanden van de tenuitvoerlegging van gevangenisstraf, hechtenis of plaatsing in een rijkswerkinrichting de voor hun gezindte te houden godsdienstoefeningen bij te wonen, kunnen meerderjarigen zich tot de directeur wenden met het verzoek van deze verplichting te worden ontheven, omdat zij daartegen bezwaren koesteren, aan hun opvattingen omtrent de godsdienst ontleend. Ten aanzien van minderjarigen wordt het verzoek gedaan door de ouders of wettelijke vertegenwoordigers van de minderjarige.

2. Het verzoek heeft geen schorsende kracht.
3. De directeur hoort onverwijld de betrokken geestelijke verzorger en zo nodig de gedetineerden. Hij is bevoegd het verzoek daarna in te willigen.
4. Indien de directeur van oordeel is, dat het verzoek behoort te worden afgewezen, roept hij onder overlegging van het advies van de betrokken geestelijke verzorger de beslissing van Onze Minister in.

Artikel 73. De aan het gesticht verbonden geestelijke verzorgers bezoeken de gedetineerden, wier geestelijke verzorging aan hen is opgedragen, zo spoedig mogelijk en houden geregeld contact met hen.

Artikel 74. De gedetineerden worden in de gelegenheid geteld godsdienst-onderwijs te ontvangen van de aan het gesticht verbonden geestelijke verzorgers.

Artikel 75.

1. Op hun erkende, als rustdag te viere godsdienstige feest- en kerkdagen, Zondagen en gelijksoortige dagen daaronder begrepen, benevens bij retraites, tridua en protestants kerkelijke conferenties behoeven de gedetineerden gen arbeid te verrichten.
2. Voor de gedetineerden, die niet tot enige godsdienstige gezindte behoren, gelden de algemene christelijke feestdagen, de Zondag daaronder begrepen, als rustdag. Voor de gedetineerden, die niet tot enige godsdienstige gezindte behoren, gelden de algemene christelijke feestdagen, de Zondag daaronder begrepen, als rustdag.

## AFDELING 6

### *Ontwikkeling, ontspanning*

Artikel 76.

1. Aan de gedetineerden, voor wie zulks wenselijk wordt geacht, wordt in de niet voor de arbeid bestemde tijd onderwijs gegeven, dat aan de ontwikkeling van hun persoonlijkheid en voor de behartiging van hun toekomstige maatschappelijke belangen zoveel mogelijk dienstig is.
2. In bijzondere gevallen kan met toestemming van Onze Minister onderwijs tijdens de arbeidsuren gegeven worden.

Artikel 77. Het onderwijs kan bestaan uit:

- a. gewoon lager onderwijs;
- h. nijverheidsonderwijs;
- c. handels- en kantooropleiding;
- d. ander onderwijs te bepalen door Onze Minister,

Artikel 78.

1. Het onderwijs wordt door de directeur in verband met de mogelijk heden ter plaatse en met de behoeften onder de gedetineerden geregeld.
2. Hij kan daartoe na verkregen goedkeuring van Onze Minister personen voor het geven van bepaalde lessen of cursussen aan het gesticht verbinden.

Artikel 79.

1. Gedetineerden, die onderwijs willen volgen in een vak, dat in het gesticht niet wordt onderwezen, kunnen in de gelegenheid worden gesteld op eigen kosten onderwijs te ontvangen van niet aan het gesticht verbonden instellingen of personen.
2. De directeur kan dit onderwijs te allen tijde doen eindigen.

Artikel 80. Aan veroordeelden tot militaire detentie kan krachtens opdracht van Onze Minister militair onderwijs worden gegeven. Onze Minister kan bepalen, dat dit onderwijs geheel of gedeeltelijk in de voor de arbeid bestemde tijd gegeven zal worden.

Artikel 81. Zelfstudie door gedetineerden wordt zoveel mogelijk bevorderd.

Artikel 82.

1. In ieder gesticht is een bibliotheek.
2. De zorg voor samenstelling en indeling berust bij de directeur.
3. De gedetineerden ontvangen tenminste eenmaal in de week boeken en tijdschriften uit de bibliotheek ter lezing.

Artikel 83.

1. Aan de gedetineerden kan worden toegestaan van eigen boeken en tijdschriften gebruik te maken of boeken en tijdschriften ter leen te ontvangen uit een openbare bibliotheek.
2. De directeur gaat voor de uitreiking na, of tegen deze boeken en tijdschriften geen bezwaar bestaat.
3. Zij worden, indien wenselijk, van rijkswege gehaald en terugbezorgd.

Artikel 84.

1. Het lezen van kranten en tijdschriften is toegestaan.
2. Onze Minister kan het lezen van bepaalde kranten en tijdschriften verbieden.
3. De directeur kan het lezen van bepaalde nummers verbieden.

Artikel 85.

1. Op gezette tijden, in het algemeen niet meer dan eenmaal per maand, kunnen muziek- of voordrachtuitvoeringen, toneel- of filmvoorstellingen worden gegeven.
2. De directeur doet op gezette tijden lezingen of voordrachten van algemeen vormende strekking houden.

Artikel 86. Het huishoudelijk reglement bepaalt, of en in welke mate de gedetineerden deelnemen aan recreatie.

Artikel 87. Het ten gehore brengen van muziek door middel van de radio of de grammofoon is toegestaan. Het huishoudelijk reglement geeft hieromtrent regels.

## AFDELING 7

### *Sociale verzorging*

Artikel 88. Ten behoeve van de sociale verzorging worden omtrent de gedetineerden gegevens verzameld, naar regelen door Onze Minister te stellen.

Artikel 89.

1. Bij het zoeken van een oplossing voor de maatschappelijke moeilijkheden van de gedetineerden en het scheppen van zo gunstig mogelijke omstandigheden bij zijn ontslag wordt aan de daartoe bevoegde instanties, stichtingen en verenigingen de hun toekomende taak gelaten en zo nodig hun hulp ingeroepen. Aan deze instanties, stichtingen en verenigingen wordt medewerking verleend, voorzover zulks binnen het gesticht mogelijk is.
2. In bijzondere omstandigheden kan de sociale ambtenaar zich met toestemming van de directeur rechtstreeks in verbinding stellen met buiten het gesticht vertoevende relaties van de gedetineerde.

## AFDELING 8

### *Briefwisseling, bezoek.*

#### Artikel 90.

1. De gedetineerden kunnen tenminste eenmaal in de twee weken een brief zenden en ontvangen
2. Het huishoudelijk reglement bepaalt het aantal te verzenden en te ontvangen brieven.
3. De directeur kan het verzenden en ontvangen van extra brieven boven het in het huishoudelijk reglement bepaalde aantal toestaan.

#### Artikel 91.

1. De briefwisseling van en met de gevangenen staat onder controle van de directeur, met uitzondering van de briefwisseling met justitiële autoriteiten en behoudens het bepaalde in artikel 12, tweede lid.
2. De verzending of uitreiking van bepaalde brieven, die aan de controle van de directeur onderworpen zijn, kan worden geweigerd.
3. Het niet verzenden of niet uitreiken van deze brieven wordt de gedetineerde zo spoedig mogelijk medegedeeld. De niet verzonden of niet uitgereikte brieven worden in de regel vernietigd.

#### Artikel 92.

1. Op tijden, in het huishoudelijk reglement te bepalen, doch ten minste gedurende in totaal een uur per maand, wordt aan de gedetineerden toegestaan bezoek van familiebetrekkingen en, zo dit in hun belang kan zijn, van andere personen te ontvangen.
2. De directeur beslist omtrent de toelating van de zich aanmeldende personen.
3. Bij het bezoek kan toezicht aanwezig zijn.

## AFDELING 9

### *Eigen geld*

Artikel 93.

1. Als "eigen geld" van de gedetineerden wordt beschouwd:
  - a. het geld bij opneming in zijn bezit gevonden;
  - b. de gelden tijdens zijn verblijf in het gesticht te zijnen behoeve ontvangen;
  - c. de opbrengst van de te zijnen bate verkochte goederen.
2. Het "eigen geld" blijft onder berusting van de directeur, afgescheiden van zakgeld en uitgaanskas.
3. De gedetineerde kan naar door Onze Minister te stellen regelen, tijdens zijn detentie over het eigen geld beschikken.
4. Bij ontslag wordt het gedeelte, waarover hij niet beschikte, hem medegegeven.

Artikel 94. In geval van overlijden worden de kosten van de begrafenis, indien deze van rijkswege geschiedt, voor zover mogelijk voldaan uit zakgeld, uitgaanskas en eigen geld van de overleden gedetineerde. Het ontbrekende bedrag wordt door het Rijk voldaan.

## AFDELING 10

### *Verlaten van het gesticht*

Artikel 95. In buitengewone gevallen kan Onze Minister een gedetineerde vergunnen tijdelijk, onder door de Minister te stellen waarborgen, het gesticht te verlaten.

Artikel 96. Bij het huishoudelijk reglement kan worden bepaald, dat aan bepaalde gedetineerden verlof gegeven kan worden zonder toezicht buiten het gesticht te werken.

Artikel 97. Bij het huishoudelijk reglement kan worden bepaald, dat bepaalde gedetineerden of een bepaalde groep gedetineerden gedurende een periode van ten hoogste acht maanden voor hun vermoedelijk ontslag enige keren gedurende ten hoogste drie dagen met verlof naar een door de directeur goed te keuren bestemming mogen vertrekken.

Artikel 98. In open gestichten kunnen de gedetineerden zich binnen de door het huishoudelijk reglement aangegeven grenzen vrij buiten het gesticht bewegen.

Artikel 99. Een gedetineerde kan naar de plaats worden overgebracht, waar hij krachtens de wet moet verschijnen.

## AFDELING 11

### *Tucht*

Artikel 100. De directeur kan wegens het begaan van feiten, die onverenigbaar zijn met de goede orde en tucht, uitsluitend de volgende disciplinaire straffen opleggen:

- a. opsluiting in een strafcel voor ten hoogste vier weken, daarbij kan voor ten hoogste zeven dagen het genot der vrije lucht onthouden worden;
- b. opsluiting in een strafcel gedurende de niet voor de arbeid bestemde uren voor ten hoogste vier weken;
- c. sluiting in de boeien voor ten hoogste veertien dagen zonder kromsluiting;
- d. verstrekking van water en brood in plaats van het gewone voedsel voor ten hoogste vier weken en met dien verstande, dat deze straf, indien zij langer dan twee dagen duurt, slechts om de andere dag wordt toegepast;
- e. verlaging in klasse, met dien verstande, dat een gedetineerde nimmer verlaagd mag worden tot een observatieklasse, waarin hij in afzondering verblijft;
- f. onthouding van bezoek, van het schrijven of ontvangen van brieven, voor ten hoogste vier weken, indien de overtreding in verband met bezoek onderscheidenlijk met correspondentie is gepleegd;
- g. onthouding van lectuur, van het gebruikmaken der kantine of van andere voorrechten voor ten hoogste vier weken.

Artikel 102.

1. Een straf kan:
  - a. voorwaardelijk worden opgelegd;
  - b. tijdens haar tenuitvoerlegging voor het niet ten uitvoer gelegde deel worden omgezet in een voorwaardelijke.
2. Omzetting in een voorwaardelijke straf wordt steeds overwogen bij overplaatsing naar een ander gesticht.

3. Een voorwaardelijke straf kan worden ten uitvoer gelegd, indien binnen een proeftijd van zes maanden opnieuw een feit gepleegd is, dat met de goede orde en tucht onverenigbaar is.

Artikel 103. Een straf kan worden verzacht, indien het gedrag of de houding van de gedetineerde daartoe aanleiding geeft of indien de gestichtsgeneesheer zulks om gezondheidsredenen wenselijk acht.

Artikel 104. Verschillende straffen kunnen gelijktijdig worden opgelegd.

Artikel 105. Van elke strafoplegging wordt aantekening gehouden in een register, waarvan het model door Onze Minister wordt vastgesteld.

Artikel 106.

1. Onze Minister stelt de inrichting van de strafcellen vast.
2. Zij mogen niet uitsluitend door kunstlicht worden verlicht.

## TITEL IV

### Bijzondere bepalingen met betrekking tot de veroordeelden tot gevangenisstraf

#### AFDELING 1

##### *Selectie*

Artikel 107.

1. De plaatsing van een tot gevangenisstraf veroordeelde in een gesticht geschiedt op last van het openbaarministerie bij het gerecht dat de beslissing gegeven heeft.
2. Onze Minister geeft ten aanzien van de plaatsing richtlijnen aan het openbaar ministerie.
3. Deze richtlijnen kunnen inhouden, dat vóór de plaatsing het advies wordt ingewonnen van daartoe door Onze Minister aan te wijzen, met de selectie belaste personen.

Artikel 108. De met de selectie belaste personen hebben het recht het persoonsdossier, het strafdossier en vroegere strafdossiers betreffende de te plaatsen veroordeelde in te zien.

Artikel 109. De met de selectie belaste personen geven als regel over de plaatsing van een veroordeelde, wiens werkelijke straftijd meer dan zes maanden bedraagt, geen advies zonder de betrokkene te hebben gehoord of hem daartoe te hebben opgeroepen.

Artikel 110. De met de selectie belaste personen zijn na overleg met de gestichtsgeneesheer bevoegd het advies van een psychiater of psycholoog in te winnen dan wel de veroordeelde na machtiging van Onze Minister ter observatie in een psychiatrische observatiekliniek te doen opnemen.

Artikel 111. Veroordeelden tot gevangenisstraf, wier werkelijke straftijd op de dag, waarop de veroordeling onherroepelijk geworden is, niet meer dan drie maanden bedraagt, ondergaan hun straf als regel in een huis van bewaring.

Artikel 112. Veroordeelden tot gevangenisstraf, wier werkelijke straftijd op de dag, waarop de veroordeling onherroepelijk geworden is, meer dan drie maanden bedraagt, worden — met inachtneming van de bepalingen van deze afdeling — in een gesticht geplaatst, dat overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 7, derde lid, en 15—20 van de Beginselenwet gevangeniswezen in het bijzonder voor de opneming van de categorie, waartoe zij behoren, is bestemd, tenzij overwegingen van psychologische of maatschappelijke aard plaatsing in een ander gesticht wenselijk maken.

Artikel 113. Indien voor de opneming van een bepaalde categorie gevangenen, genoemd in één der artikelen 7, derde lid, en 15—20 van de Beginselenwet gevangeniswezen, meer dan één gesticht is bestemd, wordt de veroordeelde geplaatst in het gesticht, welks regiem voor zijn wederaanpassing aan de maatschappij het meest bevorderlijk wordt geacht.

Artikel 114.

1. Plaatsing in een gesticht, bestemd voor de opneming van beroeps- en gewoontemisdadigers geschiedt slechts ten aanzien van veroordeelden, die:

- a. de leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt;
- b. tot een gevangenisstraf van ten minste zes maanden zijn veroordeeld dan wel reeds vroeger in een dergelijk gesticht waren geplaatst;
- c. hetzij reeds tenminste driemaal tevoren tot een gevangenisstraf van tenminste zes maanden zijn veroordeeld, terwijl de nieuwe veroordeling tezamen met die vroegere veroordelingen een totaal oplevert van tenminste

zes jaren gevangenisstraf, hetzij tenminste zesmaal een misdrijf of de overtreding van artikel 432, 3°. van het Wetboek van Strafrecht hebben gepleegd telkens binnen een jaar na beëindiging van een vorige vrijheidsstraf.

2. Plaatsing in dit gesticht blijft achterwege, indien aannemelijk is, dat de veroordeelde geen invloed ten kwade op zijn medege-detineerden zal uitoefenen.

Artikel 115. Veroordeelden tot gevangenisstraf worden slechts in een gesticht geplaatst, bestemd voor de opneming van degenen, die niet geschikt zijn om hun straf in gemeenschap te ondergaan, hetzij indien zij reeds vroeger in een dergelijk gesticht waren geplaatst, hetzij indien er positieve aanwijzingen zijn, dat zij ongeschikt zijn om in gemeenschap te worden geplaatst.

## AFDELING 2

### *Overplaatsing naar een ander gesticht*

Artikel 116. Gevangenen, die blijken in een bepaald gesticht niet te passen, kunnen naar een ander gesticht worden overgeplaatst, dat krachtens het bepaalde in de vorige afdeling mede voor hun opneming bestemd is.

Artikel 117.

1. Overplaatsing naar een ander gesticht geschiedt op last van Onze Minister.
2. Een voorstel daartoe wordt gedaan door de directeur van het gesticht, waarin de betrokkene is geplaatst. De directeur wint behoudens bij voorstellen tot overplaatsing op medische gronden tevoren het advies van de gestichtsraad in.

Artikel 118. Onze Minister is bevoegd een gevangene, ten aanzien van wie een voorstel tot overplaatsing is gedaan, tijdelijk ter observatie te doen opnemen in een psychiatrische observatiekliniek.

Artikel 119. Onze Minister geeft van iedere overplaatsing kennis aan het met de tenuitvoerlegging van de aan de gevangene opgelegde straf belaste openbaar ministerie.

## AFDELING 3

### *Plaatsing in en overplaatsing naar een rijksasyl voor psychopathen*

Artikel 120. Tot gevangenisstraf veroordeelden, die op grond van de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing van hun geestvermogens voor verblijf of verder verblijf in een gevangenis ongeschikt zijn, kunnen hetzij voor een bepaalde en zo nodig te verlengen tijd ter observatie, hetzij ter verdere tenuitvoerlegging van de straf in een rijksasyl voor psychopathen worden geplaatst.

Artikel 121.

1. De plaatsing geschiedt op last van Onze Minister op voorstel van de met de selectie belaste persoon, de overplaatsing op voorstel van de directeur van het gesticht, waarin de betrokkene is geplaatst.
2. Bij het voorstel van de met de selectie belaste persoon wordt een advies van een psychiater overgelegd.
3. Bij het voorstel tot overplaatsing legt de directeur over:
  - a. het advies van de aan het gesticht verbonden geneesheer;
  - b. desgeraden het advies van een psychiater.

Artikel 122. De in een rijksasyl voor psychopathen geplaatste veroordeelde tot gevangenisstraf wordt naar een gevangenis overgeplaatst zodra:

- a. de bepaalde observatietijd is afgelopen;
- b. de geneesheer-directeur van het rijksasyl voor psychopathen, waarin de betrokkene is geplaatst, Onze Minister tot overplaatsing naar een gevangenis adviseert.

## AFDELING 4

### *Beroep tegen plaatsing en overplaatsing*

#### Artikel 123.

1. Veroordeelden tot gevangenisstraf kunnen tegen plaatsing en overplaatsing, geschied krachtens het bepaalde in de afdelingen 1, 2 en 3 van deze Titel, beroep instellen bij de sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad.
2. Gelijk recht komt toe aan het met de tenuitvoerlegging belaste openbaar ministerie tegen plaatsing of overplaatsing krachtens het bepaalde in de afdelingen 1 en 2 van deze Titel.

#### Artikel 124.

1. Het beroep wordt ingesteld binnen twee maanden nadat de betrokkene van de beslissing tot plaatsing of overplaatsing heeft kennis gekregen.
2. Het beroep heeft geen schorsende kracht.

#### Artikel 125.

1. Het beroep wordt schriftelijk ingediend door de gedetineerde bij de directeur van het gesticht, waarin de betrokkene verblijft, door het openbaar ministerie bij de secretaris van de sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad.
2. De directeur zendt het beroepschrift, voorzien van zijn beschouwingen en vergezeld van de hem omtrent de betrokkene ten dienste staande gegevens, binnen vier dagen na ontvangst aan de secretaris van de sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad.

#### Artikel 126.

1. De sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad of één of meer uit haar midden aangewezen rapporteurs zijn bevoegd alle op de betrokken gevangene betrekking hebbende bescheiden en stukken te zien en van administratieve of gerechtelijke instanties op te vragen.
2. De sectie en de rapporteurs zijn bevoegd de appellant te horen. Op verzoek van de sectie of van de rapporteurs wordt de in beroep gekomen gedetineerde naar een door de sectie of door de rapporteurs te bepalen plaats van verhoor overgebracht.

Artikel 127. De sectie gevangeniswezen van de Centrale Raad beslist zo spoedig mogelijk, na, op diens verzoek, Onze Minister in de gelegenheid te hebben gesteld zijn beslissingen te doen toelichten.

Artikel 128. Zij zendt afschrift van haar beslissing aan Onze Minister en aan de appellant.

Artikel 129. Onze Minister legt de beslissing onverwijld ten uitvoer.

## TITEL V

### Bijzondere bepalingen met betrekking tot de veroordeelden tot plaatsing in een rijkswerkinrichting

Artikel 130.

1. Op de veroordeelden tot plaatsing in een rijkswerkinrichting is het bepaalde in afdeling 3 van Titel IV van overeenkomstige toepassing.
2. Uitsluitend met betrekking tot plaatsing of overplaatsing krachtens het eerste lid is het bepaalde in afdeling 4 van Titel IV op veroordeelden tot de bijkomende straf van plaatsing in een rijkswerkinrichting van toepassing.

## TITEL VI

### *Bijzondere bepalingen met betrekking tot bepaalde groepen van onveroordeelden in huizen van bewaring*

Artikel 131. Voor de gegijzelden geldt het regiem, neergelegd in het Gijzelingsbesluit.

Artikel 132.

1. Ten aanzien van onveroordeelden, die ingevolge het Wetboek van Strafvordering in verzekeringstelling of voorlopige hechtenis ondergaan, kunnen, onverminderd de bepaling van artikel 50 van dat Wetboek, de autoriteiten, aangewezen in de artikelen 222 en 225 van de Invoeringswet Strafvordering ten aanzien van bepaalde gedetineerden:

1° beperkingen bevelen met betrekking tot:

- a. de uitreiking van kranten en lectuur;

- b. het ontvangen van bezoek;
  - c. het uitreiken of verzenden van brieven;
- 2° andere maatregelen gelasten, die zij in het belang van het onderzoek wenselijk achten, zo nodig ook met afwijking van de bepalingen van dit besluit.
2. Individuele voorrechten worden niet verleend dan met toestemming van deze autoriteiten.

## TITEL VII

### *Bijzondere bepalingen met betrekking tot de rijksasyls voor psychopathen*

Artikel 133. In de rijksasyls voor psychopathen wordt in plaats van de in artikel 100, sub a en b, genoemde straffen toegepast de disciplinaire straf van opsluiting in een afzonderingsvertrek voor ten hoogste zestien dagen. Artikel 106 is op de afzonderingsvertrekken van toepassing.

Artikel 134. Omtrent iedere in een rijksasyl verpleegde worden door of vanwege de geneesheer-directeur aantekeningen gehouden.

Artikel 135.

- 1. De aantekeningen bevatten:
  - a. zo volledig mogelijke gegevens betreffende afkomst en verleden;
  - b. gegevens omtrent de lichamelijke en geestelijke toestand gegevens omtrent de lichamelijke en geestelijke toestand bij inkomst;
  - c. gegevens omtrent de toestand gedurende de verpleging;
- 2. Voor de verpleegden, voor wie tijdens een vroegere verpleging de gegevens onder a reeds zijn verzameld, kan met die onder b, c en d worden volstaan.

Artikel 136. Onze Minister kan een model voor de aantekeningen vaststellen.

Artikel 137.

- 1. De in een Rijksasyl opgenomene kan, indien zijn lichamelijke en geestelijke gesteldheid en zijn gedrag daartoe grond opleveren, tot wederopzeggens toe en desverlangd tegen gehele of gedeeltelijke vergoeding van kosten aan een gezinshoofd worden toevertrouwd, teneinde in diens gezin onder toezicht en leiding van een aan het rijksasyl verbonden geneeskundige te worden verpleegd.
- 2. Omtrent deze verpleging onder de hoede van een rijksasyl worden door Ons nadere regelen gegeven.

## TITEL VIII

### Slotbepalingen

Artikel 138. In het Psychopathenreglement worden de volgende wijzigingen gebracht:

- a. van Afdeling I, Hoofdstuk II, vervallen de Titels I en II, de Titels III en IV worden genummerd I en II;
- b. het opschrift van Hoofdstuk II van Afdeling I wordt in plaats van „De Rijksasyls” gelezen: Verpleging onder de hoede van een rijksasyl;
- c. het opschrift van de aldus nieuw genummerde Titel I van Hoofdstuk II van Afdeling I wordt in plaats van „Verpleging onder de hoede van een Rijksasyl” gelezen: Algemene bepalingen;
- d. in artikel 96 vervallen de woorden „in of”;
- e. na artikel 106 worden de volgende bepalingen ingevoegd:

#### Artikel 106a

Op schriftelijk verzoek van hem, die overeenkomstig artikel 37c onder a van het Wetboek van Strafrecht met de verpleging is belast, dan wel ambtshalve, kan een ingevolge genoemd artikel in particuliere verpleging overgedragen persoon, indien hij verkeert in een toestand van krankzinnigheid, van ernstige of besmettelijke ziekte of van zwangerschap naar een krankzinnigengesticht of een andere voor zijn verzorging geschikte inrichting worden overgebracht en aldaar, zolang zulks noodzakelijk is, worden verpleegd.

#### Artikel 106b

1. Op schriftelijk verzoek van hem die overeenkomstig artikel 37e, onder a van het Wetboek van Strafrecht met de verpleging is belast, dan wel ambtshalve, kan een ingevolge genoemd artikel in particuliere verpleging overgedragen persoon in een rijksasyl worden opgenomen, indien zijn lichamelijke of geestelijke gesteldheid of zijn gedrag daartoe grond opleveren.
2. Zodanige verpleegde kan te allen tijde uit het rijksasyl worden ontslagen, wanneer de oorzaak zijner opname blijkt te zijn opgeheven.
3. Het genot der toegekende vergoeding van kosten wordt geschorst gedurende de tijd, waarin de verpleegde in een rijksasyl is opgenomen.

Artikel 139. Ons besluit van 4 Mei 1932 (Stb. 194) tot vaststelling van een nieuwe Gevangenismaatregel wordt ingetrokken.

Artikel 140.

De wet van 21 December 1951 (Stb. 596) en dit Ons besluit treden in werking met ingang van 1 Juni 1953.

Artikel 141. Dit besluit kan worden aangehaald als Gevangenismaatregel.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en waarvan afschrift gezonden zal worden aan de Raad van State.

Soestdijk, 23 Mei 1953.

JULIANA.

*De Minister van Justitie,*  
L. A DONKER.

Uitgegeven de *acht en twintigste* Mei 1953,

*De Minister van Justitie,*  
L. A DONKER.